

PROSVEȚTA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XII.

Cena lista je \$4.00 Entered as second-class matter January 22, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., četrtek, 1. maja (May 1) 1919.

Subscription \$4.00 STEV.—NUMBER 103.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

WILSON JE PRIŠEL NA DAN S KRUTO RESNICO.

"Srčno rad" je dovolil Italiji Trst, Pulj in polovico Istre, ne pa Reke.

Wilsonova spomenica Orlandu.

Pariz, 30. apr. — Italijanski ministriški predsednik je včeraj v Rimu obelodanil Wilsonovo spomenico, ki je bila izročena italijanski delegaciji dne 14. aprila. Vsebina spomenice je slednja:

"Spomenica, tisoča se italijanskim teritorialnim zahtev ob danru:

Ni ga vprašanja, kateremu bi bil posvetil toliko svojih misli, kakor sem ravno temu, kajti moja in mojih kolegov želja je, da Italija dobri pravico. Pri vsem mojem razmišljavanju sem pa čutil, da ena stvar je, preko katere ne morem niti nočem iti: čutil sem se obvezanega, da se mora vsak moj zaključek vjemati s štirinajstimi mirovnimi principi, ki sem jih podal v svojem govoru pred kongresom Združenih držav 8. januarja 1918 in v svojih poznejših govorih. Teh štirinajstih točk in principov, izraženih v kasnejših govorih, so formalno sprejele z eno samo rezervo države, ki se bojevale proti Nemčiji in te točke tvorijo podlago za mir z Nemčijo.

Ne usojam si sugestirati eno podlago za mir z Nemčijo in drugo podlago za mir z Avstrijo. Znano je, da sem na toto avstrijske vlade, ko je ponudila pogajanja za premirje in mir na temelju omenjenih štirinajstih točk, odgovoril, da ena stvar je, katera se te točke ne tičejo več. Točke so namreč prej zahtevala avtonomijo za več držav, ki so tvorile Avstro-Ogrsko, toda v dotičnem odgovoru sem naglasil, da je prepusčeno prizadetim narodom, da si sami odločijo, kakšna naj bo njihova politična bodočnost.

S simpatijami vsega sveta so se odločili za neodvisne države. Njihova popolna ločitev od Avstrije in popolni razpad avstro-ogrsko cesarstva je dal novo lice in nov pomen določanju vzhodnih meja Italije.

Osebno se popolnoma strinjam, da Italija dobri severno mejo na vsej črti v dotiki z avstrijskim teritorijem, kakor je določeno v takozvanem londonskem paktu, ali moje jasno mnenje je, da londonska pogodba ne more več držati, kar se tiče vzhodne meje.

Crtta, ki je potegnjena v londonskem paktu, se nanaša na ustanovitev absolutno zadostne varnostne meje za Italijo proti vojnemu napadu ali agresivnosti od strani Avstro-Ogrske. Ali Avstro-Ogrska ne obstoji več. Meje zdaj v dotiki z državami, ki niso več militaristične moći ne države Avstrije, ki so neodvisne od Avstrije in ki so se organizirale z namenom, da zadoste postavimo narodnim inspiracijam in ustanovile so se kot države, ki niso več sovražne novemu evropskemu redu, pač pa izhajajo iz tega reda, zahtevane so v njega ohranitev, odvisne od prijateljstva napram njemu in obvezane so, da delujejo za mir in na načrtih Amerike leži vsa težava tega dela.

Ako Italija poravnava svoje zahteve na ta način, bo gotovo zadostila svojim zdodovinskim aspiracijam, ki jih je njen ljubljivo dobitko toliko časa. Zgodovinske krivice, ki jih je prizadala Avstro-Ogrska z dolgimi serijami nepravičnih transakcij in ki bodo upam, kmalu izginile iz spominov človeka, so tem popravljene. Italija ni nujno zabranjenega, kar ne bi izpolnilo njene združitve.

Tupatam na otokih Jadranskega morja in v vzhodnem obrežju so naselbine z večjimi elementi italijanskega prebivalstva, toda na temelju zajamčenj, s katerimi pridejo nove države v ligo narodov, bo temu prebivalstvu zavrnava svoboda, razvoj in vse druge pravice narodnosti in plemenskih manjšin in za temi garancijami bo vedno stala pazuh oblike lige narodov.

Ta dejstva so mi bila pred očmi, ko sem se lotil jadranskega priznanja. V splošnem se strinjam, da jaz srčno odobrovam dogodek, da Italija dobri Trst, Pulj in temu mestoma večji del istrijskega položoka in da vzhodna meja Italije te ob naravnih strategičnih črtah, katero je ustavljena fizikalna tvorba dežele, in katera je do zatočenje nataničnosti potegnjena na priloženem zemljovidu.

Na ta način se bomo takoj v začetku ogoli veliki napaki, ki bi nasledila iz najbljžjih sosedov in tako, da bomo sovražnike in vselej, katera bi gojili zavest krvic in motih evropski mir tekem generacij ter končno privredni svet do ravno taksnega stranknega konfliktu, kakšen je bil pravkar.

Amsterdam, 30. apr. — Na konferenci nizozemske socialistične stranke v Arnhemu je bilo zaključeno, da stranka ne odobri mira, ako ne bo slonel na Wilsonovih štirinajstih točkah. Dalje je bilo sklenjeno, da gospodarska ekonomska situacija v Pariz, kjer bo zahtevala intervju z veliko četverico in zahtevanje, da se sklene mir v soglasju s sklepov na bernski konferenci.

VELIKE PRVOMAJSKIE SLAVNOSTI V EVROPI.

BOJI NA OGRSKEM.

15,000 Prusov invadiralo Bavarsko; ruski popje vodijo Kolčakovce čete.

Pariz, 30. apr. — Zavezniške oblasti so sicer hladne, toda v zaupnih krogih je opaziti bojazen pred eventuelnostmi, ki jih lahko prinese jutrišnji dan — prvi majnik. Nikdar v zgodovini organiziranega delavstva Evrope ni prvi maj grozil s tolifkimi možnostmi konfliktu kakor ravno letosnjek.

Iz Italije, Nemčije, Nemške Avstrije, Ogrske in Belgije prihaja, že ves teden poročila v Pariz o pripravah za velikanske delavške demonstracije in povsod se je batil nemirov. Francoske oblasti so sicer dovolile prvomajske manifestacije po vseh mestih, toda pripravile so policijske rezerve in vojaštvo.

Diplomatično se najbolj boje za Italijo. Položaj v tej državi je tak, da najmanjša iskrka, ki pada v pravem momentu, lahko povzroči socialno eksplozijo. Razume se, da se je tudi italijanska vlada pripravila za vse slučajnosti jutrišnjega dne.

Coblenz, Nemčija, 30. apr. — Ameriški general Dickman je izdal naredbo, s katero je prepovedal prvomajske manifestacije po vsem nemškem ozemlju, ki je pod ameriško okupacijo.

Berlin, 30. apr. — Iz Bamberga poročajo, da je 15,000 Prusov prekoračilo Donavo na poti proti Monakom, katerega komunisti so vedno branijo.

London, 30. apr. — Po zadnjih vesteh so Hoffmanove v pruskem četu dočela okrožile Monakovo in ga zaprli od vseh strani. Druga vest se glasi, da so trije člani sovjetske komunistične vlade v Monakovem odstopili.

Amsterdam, 30. apr. — Po vseh iz Berlinu so spartakovci in neodvisni socialisti v Nemčiji organizirali agitacijo za generalni štrajk. Za proslavo prvega maja so v teku velike priprave in nemška vlada se bojni novih civilnih bojev. Dalje javljajo, da je nemška vlada poslala deležate v Monakovo v svrhu, da se zlepja pobota s tamošnjimi komunisti.

Zeneva, 30. apr. — Iz Bukarešta poročajo, uradno, da se rumunski ofenziva proti ogrski rdeči armadi nadaljuje z uspehom. Rumunci so v soboto okupirali Puešk-Ladany, 111 milj vzhodno od Budapešte in Bekeš-Csáho, 120 milj južno-vzhodno od Budapešte. — Brzoprekva iz Budapešte se glasi, da se je Bela Kun pritoževal vsed slabega odpork rdečih čet, dasi imajo dobre četnike. Kljub rumunski ofenzivi pa Bela Kun vodi boljševiško propagando na Rumunskem in v Nemški Avstriji.

Kodonj, 30. apr. — Iz Berlina poročajo, da so komunisti v Budapešti zaprli veliko število oseb buržoaznega razreda, ki so obtožene, da so vabile sovražne čete na Ogrsko.

Arhangelsk, 28. apr. — Moskovski list "Izvestja" poroča, da so se pred kratkim pojavili v Kolčakovski armadi na sibiri fronti novi polki, ki jih imenujejo "Kristusove polke". Načelu teh polkov korakajo v bitki ruski duhovni običeni v sredini običej in noseti kružifikse v rokah. Polki so sestavljeni iz verskih fanatikov, ki se najljepje bojejo.

Irantski, Sibirija, 15. apr. — Boljševiške čete so zadnji teden napadle Čehoslovake blizu Jurjevca na sibirske ležežme in vplenile skupine vagonov oružja in streliva, ki so bile lastnine Čehoslovakov. V boju je bilo 52 mož ubitih.

Amsterdam, 30. apr. — Na konferenci nizozemske socialistične stranke v Arnhemu je bilo zaključeno, da gospodarska ekonomska situacija v Pariz, kjer bo zahtevala intervju z veliko četverico in zahtevanje, da se sklene mir v soglasju s sklepov na bernski konferenci.

ITALIJANSKI PARLAMENT PODPRIL ORLANDA.

AMERIČANI NAPADENI NA REKI.

382 poslancev izreklo zaupnico aneksistom; 40 socialistov je proti.

Kodonj, 30. apr. — Z Dunaja čez Berlin poročajo, da so bile včeraj hrupne protameriške demonstracije v italijanskem deželu Reke. Italijani so psovali ameriške vojake na ulicah in Francozi ter Angleži so s težavo vzdrževali red.

Rim, 30. apr. — Italijanska zbornica je včeraj izrekla zaupnico Orlandoovi vlad in s tem podprla anekstijo Reke in Dalmacije s 382 glasovi proti 40. Tako po glasovanju je bilo zasedenje zaključeno in poslanec so klici "Viva Fiume!" in "Viva Dalmacija" zapustili zbornico.

Orlando je v svojem govoru v parlamentu dejal, da je svetovni položaj zelo resen in za Italijo je še posebej nevaren, toda Italija smatra, da so njene zahteve tako pravice, da se jim morajo umakniti vse mednarodne pogodbe in dogovori. Dalje je rekel Orlando, da se po pojavjanju na italijanskih konferencah pričeli na mirovni konferenci sredи marta. Italija in Združene države sta bili ves čas v navskrižju, ali on ni nikdar verjel, da bi moglo priti do premora. Dne 14. aprila je Orlando prejel od Wilsona spomenico, v kateri so ameriški delegatje očitali svoje stališče, ali se potem so Američani večkrat zagotovili Orlando, da še nimajo jasnih zaključkov o poravnavanju jadranskega spora. Italijanska delegacija je večkrat izjavila napram Wilsonu, da njene zahteve obsegajo vse, kar je bilo zajamčeno Italiji in da so te zahteve absoluten pogoj italijanske vlade, od katerega ne odstopi.

Orlando je tudi dejal: "Če bi Italija dobila ves teritorij, kar ga zahteva, je italijansko prebivalstvo, ki pridejo pričeli na mirovni konferenci sredи marta. Italija in Združene države sta bili ves čas v navskrižju, ali on ni nikdar verjel, da bi moglo priti do premora. Dne 14. aprila je Orlando prejel od Wilsona spomenico, v kateri so ameriški delegatje očitali svoje stališče, ali se potem so Američani večkrat zagotovili Orlando, da še nimajo jasnih zaključkov o poravnavanju jadranskega spora. Italijanska delegacija je večkrat izjavila napram Wilsonu, da njene zahteve obsegajo vse, kar je bilo zajamčeno Italiji in da so te zahteve absoluten pogoj italijanske vlade, od katerega ne odstopi.

Oglejmo si to finančno poročilo, da se prepričamo, da so mesarji resko želi, da jih izognijo.

Dobikek od navadnih delnic je od leta 1915 do leta 1918 od sto dva in dvajset milijonov dolarjev poskočil na štiri sto milijonov dolarjev, ali za 209 odstotkov.

Tako okrožnico je izdala tvrdka William Salomon & Co., ki meštarji z delnicami, zadolžnici in drugimi vrednostnimi papirji, ki nosijo šest od sto obresti. Da okrožnica bo všeč in da bo do tisti, ki imajo denar in sicer dosti denarja, toliko denarja, da lahko nakladajo v taka podjetja, da jim nosijo zopet lep dobršček.

Tako okrožnico je izdala tvrdka William Salomon & Co., ki meštarji z delnicami, zadolžnici in drugimi vrednostnimi papirji, ki nosijo šest od sto obresti.

Da okrožnica bo všeč in da bo do tisti, ki imajo denar in sicer dosti denarja, toliko denarja, da lahko nakladajo v taka podjetja, da jim nosijo zopet lep dobršček.

Oglejmo si to finančno poročilo, da se prepričamo, da so mesarji resko želi, da jih izognijo.

Dobikek od navadnih delnic je od leta 1915 do leta 1918 od sto dva in dvajset milijonov dolarjev poskočil na štiri sto milijonov dolarjev, ali za 209 odstotkov.

Cisti dobršček se je v tem času ponovil od dveh milijonov štirih do deset milijonov štirih, ki nosijo šest od sto obresti.

Dobikek od navadnih delnic je od leta 1915 do leta 1918 od sto dva in dvajset milijonov dolarjev poskočil na štiri sto milijonov dolarjev, ali za 209 odstotkov.

Cisti dobršček se je v tem času ponovil od dveh milijonov štirih do deset milijonov štirih, ki nosijo šest od sto obresti.

Dobikek od navadnih delnic je od leta 1915 do leta 1918 od sto dva in dvajset milijonov dolarjev poskočil na štiri sto milijonov dolarjev, ali za 209 odstotkov.

Cisti dobršček se je v tem času ponovil od dveh milijonov štirih do deset milijonov štirih, ki nosijo šest od sto obresti.

Dobikek od navadnih delnic je od leta 1915 do leta 1918 od sto dva in dvajset milijonov dolarjev poskočil na štiri sto milijonov dolarjev, ali za 209 odstotkov.

Cisti dobršček se je v tem času ponovil od dveh milijonov štirih do deset milijonov štirih, ki nosijo šest od sto obresti.

Dobikek od navadnih delnic je od leta 1915 do leta 1918 od sto dva in dvajset milijonov dolarjev poskočil na štiri sto milijonov dolarjev, ali za 209 odstotkov.

Cisti dobršček se je v tem času ponovil od dveh milijonov štirih do deset milijonov štirih, ki nosijo šest od sto obresti.

Dobikek od navadnih delnic je od leta 1915 do leta 1918 od sto dva in dvajset milijonov dolarjev poskočil na štiri sto milijonov dolarjev, ali za 209 odstotkov.

Cisti dobršček se je v tem času ponovil od dveh milijonov štirih do deset milijonov štirih, ki nosijo šest od sto obresti.

Dobikek od navadnih delnic je od leta 1915 do leta 1918 od sto dva in dvajset milijonov dolarjev poskočil na štiri sto milijonov dolarjev, ali za 209 odstotkov.

Cisti dobršček se je v tem času ponovil od dveh milijonov štirih do deset milijonov štirih, ki nosijo šest od sto obresti.

Dobikek od navadnih delnic je od leta 1915 do leta 1918 od sto dva in dvajset milijonov dolarjev poskočil na štiri sto milijonov dolarjev, ali za 209 odstotkov.

Cisti dobršček se je v tem času ponovil od dveh milijonov štirih do deset milijonov štirih, ki nosijo šest od sto obresti.

Dobikek od navadnih delnic je od leta 1915 do leta 1918 od sto dva in dvajset milijonov

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zednjene države (izven Chicago) in Canada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

21

Datum v oklepanju n. pr. (April 15-19) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo pravčno, da se vam ne ustavi list.

POMEN PRVEGA MAJNIKA ZA MEDNARODNO ORGANIZIRANO DELAVSTVO.

Tukaj je zopet delavski praznik, prvi majnik, simbol skupne delavske akcije za osvoboditev delavstva.

Zasnovevalji delavskoga praznika na mednarodnem kongresu strokovnih in socialističnih organizacij v Parizu leta 1889 so se zavedli, da je potreben delavstvu določen dan, da manifestira za osemurni delavnik in protestira proti obstoječim krivicam, pod težo katerih trpi delavski razred. Tako je delavski praznik postal simbol skupne delavske akcije, ki pa ni bila z ozirom na taktiko nikdar enaka in urezana po enem kopitu v vseh deželah. Zahteve so bile enake, načela in cilji so bili enaki, taktika je pa bila različna. In danes ni prav nič drugače.

V nekdanji črnožolti državi, v Belgradu, v Parizu in v nekaterih velikih industrijskih italijanskih in švicarskih mestih, je delavstvo ustavilo delo na prvi majnik, druge je delavstvo zvečer ali pa prihodnje majniško nedeljo obdržalo shode, na katerih je manifestiralo za svoje pravice. Kljub temu je akcija nosila značaj skupnosti, dasi je bila taktika za praznovanje prvega majnika različna in se je uravnava po razmerah v deželi. Tudi zahteve so bile različne, kajti v nekaterih deželah je imelo delavstvo več političnih pravic kot v drugih, in tako smo doživel, da je bil najglasnejši klic po političnih pravicah v tistih deželah, v katerih niso delavci imeli nobenih in si je vse take pravice pridržali poseduječi razred zase, da je ložje izkorisčal delavce. V razpadli črnožolti monarhiji so delavci pred dvajsetimi leti najglasnejše tirjali na prvega maja splošno in enako volilno pravico, ker so bile delavske inzase izključene od sodelovanja v državnem zboru in ker so delavci smatrali splošno in enako volilno pravico za najboljše sredstvo, ki jim pomaga do zboljšanja njih počasja. V deželah, v katerih so delavci imeli to ustavno orodje za zboljšanje svoje usode, so zahtevali bolj glasno socialne zakone in gospodarske reforme, vsi so pa imeli en cilj pred sabo: nadomeščenje sedanjega proizvajalnega sistema s socialističnim.

In če danes gledamo svet brez naočnikov in tretino preudarimo položaj, spoznamo, da ni prav nič drugače. Skupnost akcije je ostala, zahteve so različne za sedanj čas, končni cilj je povsod enak, taktika je pa zopet različna. Nekateri hočejo nevdřžema naprej, ne glede na to, če s tako taktiko kaj pride ali nič, če diskreditirajo socializem ali mu pride na ugledu, drugi tehtajo vsak korak, preden ga izvrši, in se prepričajo, če se tak korak lahko storiti v prepricanju, da se obdrži pridobljeno, ki služi zopet za podlago novemu delu na potu za splošen ljudski Ulagostan.

Zaveden delavec, ki je skozi trideset let, odkar je bil prvi majnik proglašen za skupen manifestacijski dan, z odprtimi očmi opazoval dogodke, prihaja do zaključka, da se je pojavila majhna, začasna zmota, kakeršna je bila opaziti v nekdanji črnožolti monarhiji, Nemčiji in še nekaterih drugih državah pred letom 1889, ki bi jo lahko imenovali tudi bolezen. Ta zmota ali bolezen bo pa odpravljena na prvem pravem mednarodnem shodu zastopnikov organiziranega delavstva iz vseh kulturnih dežel, ki se bo visil po sklenjenem miru.

Če je bilo mogoče po kaosu, ki je vladal v osemdesetih letih in je nastal, ker so nekateri živeli še pod vtisom patrike komune in sanjali, da se praktično da izvesti po vsem svetu, kar se je dogodilo in ponesrečilo v Parizu, napraviti red na pariskem mednarodnem kongresu v letu 1889, bo mogoče izravnati tudi sedanje zmote na prvem mednarodnem kongresu.

Prihodnji kongres, ki bo sledil letosnjemu prvemu maju bo zgodovinske vaznosti, ker bo zopet odpravil demagogstvo in frazerstvo in privedel mednarodno organizirano delavstvo na pot premišljenega in preudarnega dela, ki vodi zanesljivo do uspeha.

Radičega je letosnjem prvi majnik ravnotako pomenen in važen, kakor se je zdel zastopnikom mednarodno organiziranega delavstva pred tridesetimi leti na pariskem kongresu.

Diplomaticna etiketa! Italijanske imperialiste silno jezi, da je predsednik Wilson pedjal javno izjavil o jugoslovenski zadevi. Orlando se je celo britko pritožil,

da se predsednik Wilson ni ravnal po diplomatični etiketi.

Seveda Orlando je diplomat stare šole, ki uči, da se morajo take pogodbe in izjave sklepati za zaprtimi durmi in kadar je izjava po okusu teh diplomatov stare šole tako ostružena, da je po njih mnenju za javnost, se priobči.

Predsednik Wilson je ravnal popolnoma pravilno, da je stopil v javnost izza zastora, za katerim so diplomatje sklepali in kovali pogodbe.

Z njegovim ravnanjem se strinja ameriško ljudstvo in ves demokratičen svet, ki je nasprotnik tajne diplomacije in zakulisnih spletki.

Kadar se človek strezne. — Mladi italijanski lajtnant Bruno Rosseli, ki je na banketu italijanske trgovske zbornice v Chicagu dejal, da se bodo italijanski vojaki bojevali proti vsem svetu in do zadnjega moža, če se Reka ne prizna Italiji, je drugi dan popravil svoj govor in rekel, da je izjavil, da se bodo bojevali proti Jugoslovanom.

Star slovenski pregovor pravi, da se ljudje počutijo silno močnim, kadar se nahajajo v gostilni.

Nekaj zanimivosti o nizozemski.

Clovek je v večnem boju zoper naravo in ni je sile, katero bi človeštvo ne premagalo. Gotovo, da sele po dolgem času. V čim večjem boju zoper naravne sile je človeštvo, tem večje uspehe luhko beleži. Ako se ozremo le nekoliko nazaj v zgodovino in primjeramo raznove, kakoršne so bile pred n. pr. tisoč leti in sedanje, si lahko mislimo, da so se zadržali čudeži. Prej puste in popolnoma nerodovitne pokrajine so tjudje izpremenili v cetoče livaže in rodovitna polja, neprehodna močvirja, so izpremenili v krasne vrtove, itd.

In ravno v kultiviranju zemlje se je človeštvo izkazalo nepremagljivega. Poglejmo nekatere pokrajine v Združenih državah. Kljub temu je akcija nosila značaj skupnosti, dasi je bila taktika za praznovanje prvega majnika različna in se je uravnava po razmerah v deželi. Tudi zahteve so bile različne, kajti v nekaterih deželah je imelo delavstvo več političnih pravic kot v drugih, in tako smo doživel, da je bil najglasnejši klic po političnih pravicah v tistih deželah, v katerih niso delavci imeli nobenih in si je vse take pravice pridržali poseduječi razred zase, da je ložje izkorisčal delavce. V razpadli črnožolti monarhiji so delavci pred dvajsetimi leti najglasnejše tirjali na prvega maja splošno in enako volilno pravico, ker so bile delavske inzase izključene od sodelovanja v državnem zboru in ker so delavci smatrali splošno in enako volilno pravico za najboljše sredstvo, ki jim pomaga do zboljšanja njih počasja. V deželah, v katerih so delavci imeli to ustavno orodje za zboljšanje svoje usode, so zahtevali bolj glasno socialne zakone in gospodarske reforme, vsi so pa imeli en cilj pred sabo: nadomeščenje sedanjega proizvajalnega sistema s socialističnim.

Vse to pa ni prav nič v primeri z nekaterimi pokrajinami na Nizozemskem (Holandiji). Tamo prebivalci so pa takoreč napovedali boj morju ter mu ugrabili kos zemlje. Kjer je pred nekaj stoletji razsajal vihar, tam so sedaj mesta in vasi, polja in travniki. Kjer so pred nekaj stoletji ribiči še lovili ribe, se danes pa se živijo.

Nekaj kilometrov od glavnega mesta Nizozemske, Amsterdama, je še pred dobrimi 60. leti bilo morje, kjer je bilo prostora za 70 parnikov in kjer je bila okrog leta 1830 velika bitka. Leta 1836 je nastal tak vihar v tamošnji okolici, da je voda poplavila celo mesto in se razliladaleč v notranjost.

Toda prebivalci se tega niso ustrašili, ampak šli so na delo ter v 39 mesecih so napravili velik nasip ter osušili nad 44.280 oranov sveta. Najprej so napravili velik nasip, nato si izkopali jarke ter pričeli vodo odpravljati z velikimi vodnimi sesalkami. To "ugrabljeno" zemljo se nato pričeli obdelovati, ter sedaj živi na tem prostoru nad 15.000 prebivalcev in poljski pridelki so eni izmed najboljših v celi državi. Zgradili so dobre ceste ob katerih se razprostirajo najrodomnejša polja. Nastala so mesta, trgi in vasi, v katerih evete industrije. Komu niso znane hijacinte, hearnske? Te slovijo po celem svetu in vsebovajo na vetrovih, kjer je bilo še pred dobrimi desetimi leti morje.

Toda prebivalci se tega niso ustrašili, ampak šli so na delo ter v 39 mesecih so napravili velik nasip ter osušili nad 44.280 oranov sveta. Najprej so napravili velik nasip, nato si izkopali jarke ter pričeli vodo odpravljati z velikimi vodnimi sesalkami. To "ugrabljeno" zemljo se nato pričeli obdelovati, ter sedaj živi na tem prostoru nad 15.000 prebivalcev in poljski pridelki so eni izmed najboljših v celi državi. Zgradili so dobre ceste ob katerih se razprostirajo najrodomnejša polja. Nastala so mesta, trgi in vasi, v katerih evete industrije. Komu niso znane hijacinte, hearnske? Te slovijo po celem svetu in vsebovajo na vetrovih, kjer je bilo še pred dobrimi desetimi leti morje.

Spoloh se menda noben drug način na svetu toliko ne zanimal za polje, kjer je le mogoče izigrati.

Večina poslopij na Nizozemskem so postavljena na kolih. Vsak stavbenik mora radi tega tudi dobro proučiti, kakšen temelj je, kjer hoče postaviti stavbo, koliko kolov bo porabil še poleg navadnega stavbenega materiala.

Dežela ima dovolj smrekov in borovih gozdov, da zalaže vse površine, katere služijo javnosti.

Počasno se državne skrbe za občine, da se ne more dobiti kamenja, to da kljub temu ima več stavb iz kamena, kot marsikatera druga dežela. Kajti večina vsi nasipi so zgrajeni iz granita, kateri je zvezan z zemeljsko smolo.

Dežela ima dovolj smrekov in borovih gozdov, da zalaže vse površine, katere služijo javnosti.

Počasno se državne skrbe za občine, da se ne more dobiti kamenja, to da kljub temu ima več stavb iz kamena, kot marsikatera druga dežela. Kajti večina vsi nasipi so zgrajeni iz granita, kateri je zvezan z zemeljsko smolo.

Razumno je, da se nagnuje vse stavbe na eno ali drugo stran, ker se ne more dobiti trdnega temelja. Vse starejše stavbe so že načinjene na to ali na otro stran in se človeku vidi nekako smešno, ako opazuje starejše stavbe, ker vse vistijo in sicer vsaka na drugo stran. Tuje bi si gotovo ne upaliti pod streho takega poslopja, ki je le preveč nagnjen na prej na kako stran. Toda gospodar bo odločeno odmatal z glavo, aki se mu to opominji in ho rekel:

"Ne, ta hiša ne bo nikdar podrla." In govor resnico.

Vsa poslopja imajo strme strehe in so pokrite z opeko. Pri vseh poslopjih se zelo ozira na kolikor mogoče veliko vporabo vseh prostorov. Opazi se pa te toliko opeko, da se vse vistijo in se ne ozira na želje predpotopnih načudnjakov.

Organizacija proti banditom.

katero rabijo v več slučajih tudi kot vrata.

V večjih mestih so navadno vse hite stirinadstropne. Navadno stanujeta dve družini v eni taki hiši.

Nizozemci posebno skrbe za čistost in snago v svojih stanovanjih. Vsako jutro počistijo okrog poslopja in odpadke zvezijo na velik kup, katerega potem sežgejo. Okna umivajo vsaki teden enkrat najmanj. Pred nekaj leti so domači dekleki oskrbovali to delo, toda sedaj so se pa ustavile družbe, katere skrbi, da so okna najmanj enkrat v tednu čista. Navadno računajo od dva do tri centov od vsakega okna.

Radi tega so vsa mesta, posebno manjša, jako čista in je prijetno pogledati tako mesto, katero zgleda kot kak model.

Nizozemci so v splošnem zelo marljivi in vztrajni. Ako kako stvar podvzamejo jo gotovo dokončajo. In pri vsem tem so tudi zelo dostopni vsakemu zboljšanju svojega položaja in ako vidijo, da bi jim kakška nova stvar koristila se takoj oprimejo. Posebno kar se tiče poljedelstva. Toda ene navade pa ne opuste za nobeno časa. Namreč, da bi opustili svojo vero in kajenje. Kajenja so tako navajeni, da kade pri vsakem delu in vsepošod, razven v cerkvi in v mestni hiši. Pred nekaj leti je bila še navada, da so kadili celo v cerkvi, kar so pa potem opustili. V zadnjem času so pričeli kaditi cigare mesto običajnih pip. Že otroci pričenje kaditi in mnogokrat se opazi otroke na poti v šolo s cigarami in ustih.

Mogoče se v nobeni drugi deželi ne ceni tako osebna svoboda, kot ravno na Nizozemskem. Ničesar nič obvezne šolske postave. Vsakomur je na prostu dano, da zahaja v šole in kakor dolgo hoče. Toda mogoče si bo kdaj mislil, da je zaradi tega veliko analfabetov v tej državi. Toda, po poročilih zadnjega ljudskega števila, je ravno na Nizozemskem števil analfabetov najmanj. Vsakod, si prizadeva, da se izobrazi, kolikor mu je le mogoče.

ravni zakonom se zvesto pokrije in vse postave so jih takoj rekoč svete. Edino proti enemu zakonu se borijo na življenje in umrli in to je proti naravnemu — proti morju. S tem imajo večen boj in vedno izidejo kot zmagovalci.

Nizozemci ne poznavajo v družnah prepričin in neslog in vse povsod vlažna prava zakonska in očetovska ljubezen, istotako se opazi tudi v splošnem javnem življenju. Vsi občujejo med seboj kot bratje in sestre. Za svečne skrbe prav po očetovsko in radi tega se ne opazi nikjer beračev, ki bi nadlegovali ljudi na cestah. Država je zgradila ubožne hiše, kjer imajo prosti oskrbo, stanovanje in hrano. Poseljeno pa še je, da je zavila vse na zapadni strani Norveške, ki pa so vsi enaki. Nekateri so nekajko večji in nekateri manjši.

Postrežena sva bila vsepošod, da dobri domači skrbi v domačem hotelu sva natele na osobje, ki je govorilo angleški jezik.

Ljudstvo je zelo marljivo in postrežljivo v teh krajih. Radi tega je pa tudi vedno več turistov vsako leto, ki obiščejo te krasne romantične kraje, kar se pa tudi izplača.

Cene niso pretirane v nobenem kraju. Edino jaje so preej dražja to pa radi tega, ker jih mora uvaževati v te krajih.

Po širinjam potovanju po teh krajih sva se napotila z potom parnikom v Berlin in od tod na Anglesko.

NAZADNJAKI NA DELU V MASSACHUSETTSU.

Boston Mass. — V državno zbornicu je došla velika skupina parlamentarnih zakulisnikov in meštarjev, da intrigira proti predlogu, ki določa osem in štiri deset ur dela v tednu za ženske in otroke.

Prišli so lžišnismi iz vseh krajov države, da preprečijo to važno postavo v

JAPONSKA DOBILA KITAJSKO OZEMLJE.

Velika trojica je sklenila kompromis in japonska kriza je odstranjena.

NEMŠKA DELEGACIJA JE PRISLA.

Pariz, 30. apr. — Kakor se počita, je velika trojica navčerajšuji seji sklenila kompromis z Japonsko, katera obdrži tiste pravice do polotoka Šantung s pričetniščem Kia-Čavom vred, ki jih je prej imela Nemčija. V mirovno pogodbo pride točka, ki bo določala, da se Nemčija odpove vsem pravicam na Kitajskem in nemške koncesije dobi Japonska. Kitajska obdrži lokalno upravo v Šantungu, toda železnicne in plovba bo pod kontrolo Japonske. Utrdbe okrog Kia-Čava se morajo odstraniti. Domneva se, da so Japonci zadovoljni s tem kompromisom in kriza, da bi Japonezi posneli Italijane, je končana.

Mirovna pogodba je brez malega dogotovljena in Nemeji jo dober v roki v soboto ali v pondeljek. Italijani vsekakor ne bodo navzoči pri ceremoniji izročanja pogodbe, toda to ne bo oviral mirovnega kongresa; ako bodo Italijani izključeni s kongresom, tedaj se bodo sami izključili in vsa odgovornost pade na njih.

Nemška delegacija s pomočnimi osebnimi — okrog 85 po številu — zdaj vsa v Versaillesu. Franco-ske oblasti so morale najeti za Nemec še en hotel, ker v prvem ni bilo prostora za vse. Versajski župan je izdal proklamacijo na meščane, da se naj obnašajo dostojno napram nemškim delegatom in da ni treba žaliti nikogar. Ulice, po katerih hodijo Nemci, so zaprte občinstvu.

Nemcem bo dovoljeno tri dni časa, da prečita mirovno pogodbo in potem bodo imeli dva tedna časa za brzjavno posvetovanje s svojo vlado. Kakor se čuje, ne bodo smeli zapustiti Versailleja in oditi s pogodbo v Weimar. Nekateri nemški delegati so že namignili, da mogoče ne podpišejo pogodbo.

Velika trojica se danes bavi z vprašanjem židovskih manjšin v raznih državah, s podmorskimi kabli in s problemom začasne vladve v Šlezvig-Holštajnu. Poljska komisija tudi zboruje v svrhu, da hitro reši vprašanje nove meje med Poljsko in Ukrajino.

Kar se tiče italijanske krize, javljajo iz ameriškega stana, da je zadeva za Wilsona končana in da on ostane pri svoji izjavi.

"JUGOSLOVANI SO ZAPE LJALI WILSONA."

Pariz, 30. apr. — Pristaši italijanskih aneksionistov so raznesli po Parizu razne divje govorice. Ena se glasi, da je ameriški poslanik zapustil Rim, druga, da ameriški vojaki v Italiji splošno dezertirajo itd. Tukajšnji Američani se srejejo tem govoricam.

Iz Rima poročajo, da italijansko časopisje nadaljuje napade na Wilsona; obenem napadajo listi ligo narodov. Italijanski živnosti listi zagotavljajo svoje čitatelje, da Wilson na Ameriko in da Amerika bo še pošljala živila. Dalje dajejo listi Italijanom koraj, da Jugoslavija morda napove vojno, toda same ne more doseči ničesar, ako ji ne bodo drugi pomagali. Imperialistični žurnalisti v Rimi neprehenoma mečijo Wilsonu v obraz: francosko prikrito aneksijo premogovih poljan ob Saaru, priznanje protektorata v Egiptu, ki je takoreč aneksijo in anektiranje nemškega teritorija po Čehih in Poljakin. Italijanski listi odprto pravijo, da Trst in Puli nista vredna nič z gospodarskega stališča, aka Italija ne dobi Reke, kajti v tem slučaju se bo vsa trgovina severa in vzhoda stekala na Reko in Trst postane ribiška vas. Italijani ne morejo razumeti, zakaj jim Wilson tako brani Reko in tolmachijo si, da so ga moralni Jugoslovani "zapeljati tako daleč, da zdaj gleda bolj za interes Jugoslavije, kakor pa na interes Italije.

VREME.

Chicago in okolica: V četrtek oblačno. Nespremenjena temperatura.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Ameriške vesti.

STAVKA PEKOVSKEH POMOCNIKOV: STARE PODJETNIŠKE LAŽI SE POGREVAJO.

Italijanska propaganda. — "Corriere della Sera" poroča, da so ustanovili Italijani v Trstu poseben propagandni urad proti Jugoslaviji ter ga z veliko slovensko otvorili. Podoben propagandni urad je ustanovljen tudi na Reki.

Fries-Skene za Italijo in proti Jugoslovom. — "Corriere della Sera" z dne 17. t. m. priobčenje interview Arnaldo Fracarolli z bivšim tržaškim namestnikom in propagatorjem nemščine Fries-Skene. Fries-Skene izjavlja, da je bil vedno prijatelj Italijanov in Italije in prosi Fracarolli-a, naj izroči njegove pozdrave Italiji. Naglaša, da mora ne le Trst, ampak vse slovensko ozemlje Trsta pripadati Italiji in se mora izvajati v velik, svetovni trgovski emporij. Da se še bolj prikupe Italijanom, napada princa Hohenlohe-a, za katerim — pravi, da je prevzel slabo dedinjo. — Prepričani smo, da ne bodo vse simpatije političnega žonglerja in velegermana Fries-Skene-ja Italijanskim aspiracijam na naše slovensko ozemlje, ničesar pomaže.

Napeljava električne luči v Mariboru. — Mestni magistrat v Mariboru je dogнал, da nepoklicani podjetniki, kakor tudi posamezne osebe ponujajo, da celo izvršujejo napeljavo električnih luči in drugih sličnih naprav, ki naj bi se pozneje zvezale z ogrevanjem mestnega elektrarnega podjetja. Zdaj so se stavkarjev predružili tudi vozniki, ki razvajajo kruh, in izjavljajo, da ne bodo razvajali kruha, na katerem ni pritisknjena unijska znamka. Ta izjava je še bolj pogrela pekovske podjetnike, ker okoliščine govore, da bodo zgubili bitko, ki so jo izvazali v svoji podjetniški osahnosti.

Potovalne dolobe po zasedenem ozemlju. — Trst. Italijanska vojaška oblast je nekoliko olajšala določbe za potovanje po zasedenem ozemlju in odredili sledeče izpreamembje: 1. Vse osebe, ki prebivajo ali so pristojne v deželnem glavarstvu tržaško ali istrsko in v sodne okraje sečanski, komenski, ajdovski, gradičanski, tržiški, červinjanski, postojanski, ilirske, bistrški, senožeški, vipavski, logaški in druge kraje zasedene početah tretje armade, smejo sprovidno potovati po železnicah, morju in navadnih potih s kakršnimi koli prevoznimi sredstvi, samo ne z avtomobili, če imajo izkaznico s fotografijo: preh-dnico za tuzenstvo (passaporto per l' interno), ali tudi izkazila bivše vlade, dokler se ne nadomesti z drugimi. Ostanete na veljavni, da je treba pristojni dovoljenje za začasno gibanje ob prihodu v namenjeni kraj, če se namenava prenočiti, in sicer: če se pride po železnicu, pri postajnem poveljstvu; če se pride s patnikom, pri vojaškem pristojnem poveljstvu; če se pride po navadnih potih, pri štacijskem (Comando di Presidio): etapnem in karabinjerskem poveljstvu. 2. Vsi tisti, ki se jim je treba voziti z avtomobilom, ki namenjava potovati preko stare meje kraljestva, poskušati ali po morju, kakor tudi oni, ki žele potovati v Puij ali Reko, morajo vložiti primerno prošnjo na poveljstvo kraljevih karabinjerjev tretje armade, oddelki na potne liste, da dobe potni list (salvageon) ali posebno dovoljenje (permesso speciale), kakor naj pa velja za več ali manj kot 15 dni. 3. Za potovanje v ozemlje deželnega glavarstva goriljskega, ki ne spada v področje tretje armade (mesto Gorica in soška dolina) izdajajo vsa karabinjerska poveljništva, katerim poveju žastnik, posebna dovoljenja za dobo ne nad 15 dni.

Bakar. — Iz Pula se poroča, da bodo Italijani naselili tamkaj nekoliko sto italijanskih družin, več nego tisoč dušami, ki bodo predstavljale italijanstvo. Pula. Tako mislijo Italijani, da si bodo osvojili Puli na temelju Wilsonovih načel.

Bakar. — Iz Pula se poroča, da bodo Italijani naselili tamkaj nekoliko sto italijanskih družin, več nego tisoč dušami, ki bodo predstavljale italijanstvo. Pula. Tako mislijo Italijani, da si bodo osvojili Puli na temelju Wilsonovih načel.

Ameriške vesti.

STAVKA PEKOVSKEH POMOCNIKOV: STARE PODJETNIŠKE LAŽI SE POGREVAJO.

Chicago, Ill. — Pekovski podjetniki, ki so z izkorješanjem svojih delavev in podraženjem kruha nagromadili lepa premoženja, so zahtevali, da jim zvezni državni tajnik Cline pomaga izlotiti stavko. Pritožili so se pri njem, da so stavko povzročili boljševiki, anarhisti in člani I. W. W., v sledi tega zahtevalo, da uvede preiskavo. Pametni ljudje, ki poznavajo organizacijo pekovskih pomočnikov, se snejejo takim obdolžtvom, ker vedo, da so stavko provocirali veliki pekovski podjetniki, ki uničijo organizacijo in napolnijo svoje delavnice z neorganiziranimi delavev. Mesto, da pekovski podjetniki drugim očitajo boljševizem, anarhizem in sindikalizem, bi bilo bolj pametno, če bi povedali, kako polne so bile njih shrambe z moko, ko je izbruhnila vojna. Če bi ta resnica prišla na dan, bi se ljudstvo kmalu prepričalo, da je treba anarhist, sindikaliste in boljševike iskat med velikimi pekovskimi podjetniki, ki so v zadnji vojni napravili miljone s podraženjem kruha, ko so pekli še kruh iz moko, ki so jo kupili po starci.

Stavka pekovskih pomočnikov je popolna. V pekarjih, katerih lastniki niso podpisali pogodbe, ne delajo organizirani delavev. Zdaj so se stavkarjev pridružili tudi vozniki, ki razvajajo kruh, in izjavljajo, da ne bodo razvajali kruha, na katerem ni pritisknjena unijska znamka. Ta izjava je še bolj pogrela pekovske podjetnike, ker okoliščine govore, da bodo zgubili bitko, ki so jo izvazali v svoji podjetniški osahnosti.

Prepričani smo, da ne bodo vse simpatije političnega žonglerja in velegermana Fries-Skene-ja i Italijanskim aspiracijam na naše slovensko ozemlje, ničesar pomaže.

Napeljava električne luči v Mariboru. — Mestni magistrat v Mariboru je dognal, da nepoklicani podjetniki, kakor tudi posamezne osebe ponujajo, da celo izvršujejo napeljavo električnih luči in drugih sličnih naprav, ki naj bi se pozneje zvezale z ogrevanjem mestnega elektrarnega podjetja. Zdaj so se stavkarjev pridružili tudi vozniki, ki razvajajo kruh, in izjavljajo, da ne bodo razvajali kruha, na katerem ni pritisknjena unijska znamka. Ta izjava je še bolj pogrela pekovske podjetnike, ker okoliščine govore, da bodo zgubili bitko, ki so jo izvazali v svoji podjetniški osahnosti.

Zvezni komisar Fred L. Leick skuša napraviti sporazum med občinstvom in strankama, da predloži svoj spor razsodilcu. Podjetniki so za zdaj pokazali še prav malo volje, da poslušajo zveznega komisarja.

Podjetniki so naprosili državnega pravdnika, da preiše če so voda strankama, da predloži svoj spor razsodilcu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

V ALABAMI JE PREPOVEDANO NEOPOJNO PIVO. — Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Izid volilne bitke je zadovoljiv; hud je bil boj v Jolietu.

(Nadaljevanje s 1 strani) takega zgodi tudi v Jolietu, če znana delavska stranka.

Podjetniki so naprosili državnega pravdnika, da preiše če so voda strankama, da predloži svoj spor razsodilcu. Podjetniki so za zdaj pokazali še prav malo volje, da poslušajo zveznega komisarja.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Podjetniki so naprosili državnega pravdnika, da preiše če so voda strankama, da predloži svoj spor razsodilcu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepovedana vsaka pijača, ki je podobna opojni pijači. Po tej razlagi je prepovedana tudi neupočno pivo, ker je po peni podobno pravemu pivu.

Montgomery, Ala. — Vrhovni državni pravnik J. Q. Smith je podal izjavo, da je prepoved

Čuvajte svoje zdravje.

PROSTE ZDRAVILSKE POSTAJE ZA SPOLNE BOLEZNI.

Washington, D. C. — Zvezni vladni oddelek za javno zdravje je v zadnjem času posebno posvetili svojo pažnjo raznim spolnim bolezni, ker je izpredel, da je ta bolezen zelo razširjena med ljudstvom. Ko so pričeli klicati mladenče v armado 1. 1917 so zdravniki pri preiskah pronašli, da je bilo veliko vpklicanih vojakov okuženih na tej bolezni in največ izmed teh, radi tega, ker niso hoteli iskati zdravniške pomoči takoj, ko so se okužili.

Ta bolezen pomori več ljudi kot kakva druga nalezljiva bolezen. In edini vzrok temu je nevednost in tudi napačna sramnežljivost. Ta dva vzroka sta največji nesreči za vse človeštvo.

O drugih nalezljivih boleznih je ljudstvo že kolikor toliko podučeno, da se jih varuje, toda o tej bolezni, katera se lahko inenuje kuga, pa ljudstvo še ni skorito nič podučeno ali se pa ne mara poduči.

Radi tega pozivlja imenovani oddelek, da naj se ljudstvo čuva te bolezni, kot največjega zla.

Kajti ta bolezen, ko je kaka oseba okužena od nje, izpodjeda človeško zdravje, kot izpodjeda jetika ali sušica. Poleg tega je še najgnusnejša izmed vseh bolezni, ker človek gnije pri živem telesu.

Koliko slučajev imamo v družinskem življenju, kjer je oče ali mati okužena od te bolezni. Otreći poahljeni, slepi, gluhi, nerazviti, gnujni izpuščaji, majnka jim nosa ali ušes in mesto teh gnušne rane, kot da bi bil cel obraz sneden od raka, mnogo jih je tudi, kateri so duševno nerazviti in ostanejo največji reveži celo svoje življenje.

Marsikdo je že lahko imel priliko videti take reveže, kateri nesreče so krivi edino starišču, eden ali drugi, ker so bili okuženi ali bolehal ne kaki spolni bolezni.

Ne izgovarjate se na sramnežljivost, ker ta je največ vzrok vsem nesrečam, kateri izhajajo iz spolnih bolezni. Isčite takoj zdravniške pomoči, in to pri dobrem zdravniku, ne pa pri kakšnem mazaču. Svari se pa, da bi rabili kaka patentirana zdravila, katera oglašajo nekateri brezvestnosti, katerim je le za denar. Ne rabite zdravil, katera vam ponujajo pod raznimi imeni. S tem si navedno še poslabšate bolezen in iznenite si težko prisluženega delnarja. Koliko oseb je ostalo nesrečnih ravno radi tega, ker so iskali pomoči in zdravil pri zdravnikih, kateri so kričeče oglašali svoja "najboljša" zdravila v raznih časnikih.

Posvetujte se z zdravnikom, katerega poznate. Ne sramujte se, ampak odkritoščeno povejte zdravniku vse in ako on ne bo mogel vas zdraviti priporočil vam bo zdravnika, ki je sposoben za to zdravljenje.

Čuvajte svoje zdravje, kot najdražji zaklad. Ogibajte se vseh prostorov, kjer bi si lahko nalezli kako nalezljivo bolezen, najbolj pa zgoraj omenjeno. Zdravje je podlaga srečemu in zadovoljemu življenju. Brez zdravja je življenje le butara. Kakor hitro čutite kakake bolezni v sebi, vprašajte za svet zdravnika, katerega dobro poznate kot večrega in pametnega. Ogibljite se pa vseh zdravnikov, kateri se oglašajo po raznih časnikih, kot razni specjalisti, posebno pa se onih, ki zdravijo na daljance. Zadnji so brezvestni, katerim je nar le ljudski denar, ne pa zdravje.

NOVO KURIRO ZA AVTOMOBILE.

Washington, D. C. — Zvezni urad za patente naznana, da je iznajdeno novo kurivo za avtomobile, ki je zelo poceni in razvije več moči kot gazolin. Novemu kurivu je za podlagu alkohol, kateremu so primešane še druge snovi. Patent je lastnina U. S. Industrial Alcohol kompanija, ki v družbi z U. S. Food Products korporacijo producira nad sto milijonov galon alkohola, ki ne služi za pijačo.

Ta alkohol izdelujejo iz kaše, ki se vsede na dnu, ko so iz produkta pobrali že sladkor. Kašo se prejeli metali proč, zdaj pa podo iz nje izdelovali kurivo za avtomobile najboljše vrste, ki ne da od sebe dima in smrada.

Kupite zadolžnice, svobode in zmage.

Z ognjem in mečem.

Zgodovinski roman.

Poleti spisal Sienkiewicz. — Poslovni Podravški.

(Nadaljevanje.)

"Te bi imel proste roke in noge", misli dalje gospod Zagloba, "če bi se dala izmislišti kaka zvijaca. A kaj, ko bi poskusil? Da bi se le posredovali sabljo izpod kolena, drugo bi prišlo potem sami ob sebi. Toda kako jo izvleči?" Gošpod Zagloba se globoko zamislil.

Konec se začne gibati in pomikati po hrbitu naprej, res je sio zelo počasi, pa šlo je vendar, akoraco z velikim trudom. Vrtec mu postane in oči mu pokrije še debelejši pot, nego poprej pri plesu, večkrat prenese in počiva, ker se mu zdi, da se nekdo bliža k vratom. Napisel se je pri hribu in strela ter začne se metati z jedne strani na drugo, tako da je pri vsakem pribigu udaril po hribu s koncem sablje ob steno, radi tega je sablja letita vedno bolj iz nožnice, predstavni se na stran držaja. Sreč je bilo kakor kladivo v prsih Zagloba; razvidel je, da mu to vstegne pomačati. Torej pridno nadaljuje, prizadevajoč si, da

je tolkel ob steno kolikor mogoče tiho in samo takrat, kadar je razgovor molojev glušil njegovo trkanje. In glej, konec sablje je bil že v jednej vrsti z laktom in kolenom, da je torej daljše trkanje ni moglo spraviti dalje. Za to pa je postajal znatno težji oni del sablje z držajem, v katerem je bil malo križ; na ta križec je močno računal gospod Zagloba. Sedaj se je prekotalli tako, da se je z nogami vpiral v steno. Dovršivši to, napel je vse moči, da bi plezel naravnost. Sablja je še vedno tičala pod kolenom, toda držaj se je pri premikanju zadeval, ob gnoj in naposedle se obesil križec še močneje — gospod Zagloba se še enkrat pomakne ter ostrui radosti.

Sablja je bila iz nožnice.

Sedaj plenič izvleče roke izpod kolena in ne gleda na to, da je imel roki še zvezani, je prijet sabljo med noge ter izvlekel železo. Prva skrb mu je sedaj bila, da prerezne vezi na nogah. Radi tega gospod Zagloba potlači sabljo v gnoj z ostrino kvíčka ter drgne z vrvjo tako dolgo po ostrini, dokler ni bila prerezana. Ko se mu to posreči, gospod Zagloba ni bil samo svoboden, marveč tudi oborožen. Oddahnje si globoko, se prekriža ter začne zahvaljevati Bogu. Toda od oprostjenja vesi do osvobodenja iz Bohdunovih rok bil je še jake velik korak.

"Kaj pa sedaj?" vpraša samega sebe Zagloba. Toda ni mogel najti odgovora. Hlev je bil zavarovan naokrog s Kozaki, katerih je bilo kakih sto, da bi še misli ne mogla skozi, kako še je človek takoj debel, kakor gospod Zagloba.

"Že vidim, da vsa moja zvijača ni toliko vredna, da bi si škornje namazal z njo. Če mi Bog ne pomaga, bodo imeli vrarsi iz mene pečenko. Če mi Bog ne pošlje pomoč, pa hočem vztrajati v čistošti in ohraniti devičijo, kakor gospod Lohma Podhipeta."

Razgovor Kozakov za steno postaja čedadje bolj gisan. Zagloba se približa in nasloni uho k sprani, skozi katero je razločno slišal vse besede.

"Kam pojdemo od tod, oče Ovsivuj?" vpraša neki glas.

"Ne vem, gotovo h Kamenecu", odvrne drugi, "toda konji komaj vlačijo za seboj noge in ne dospo."

"Radi tega tudi stojimo, da si počijemo čez noč."

Nastane molčanje; potem pa prvi glas vpraša bolj tiho:

"Meui se zdi oče, da izpod Kamenca odrine ataman za Jampol!"

Zagloba pridržuje dihanje.

"Molči, če ti je življenje dragoo!" se čuje odgovor.

Zopet je vse vtihnilo, samo izza drugih sten se sliši šepet.

"Povsod jih je dovolj, povsod stražijo!" zavomlja gospod Zagloba, ter stopi k nasprotni steni.

Tukaj pa je čul konje hrustati seno, ki so časih razgetali; med njimi pa so ležali po tleh razgovarjajoči se moloje.

"Ej!" reče jeden, "sli smo sem in ne spali in ne jedli, ne kramili konj, a to brž ko ne radi tega, da nas Jarema nataknake na kole."

"Ali je res, da je že tukaj?"

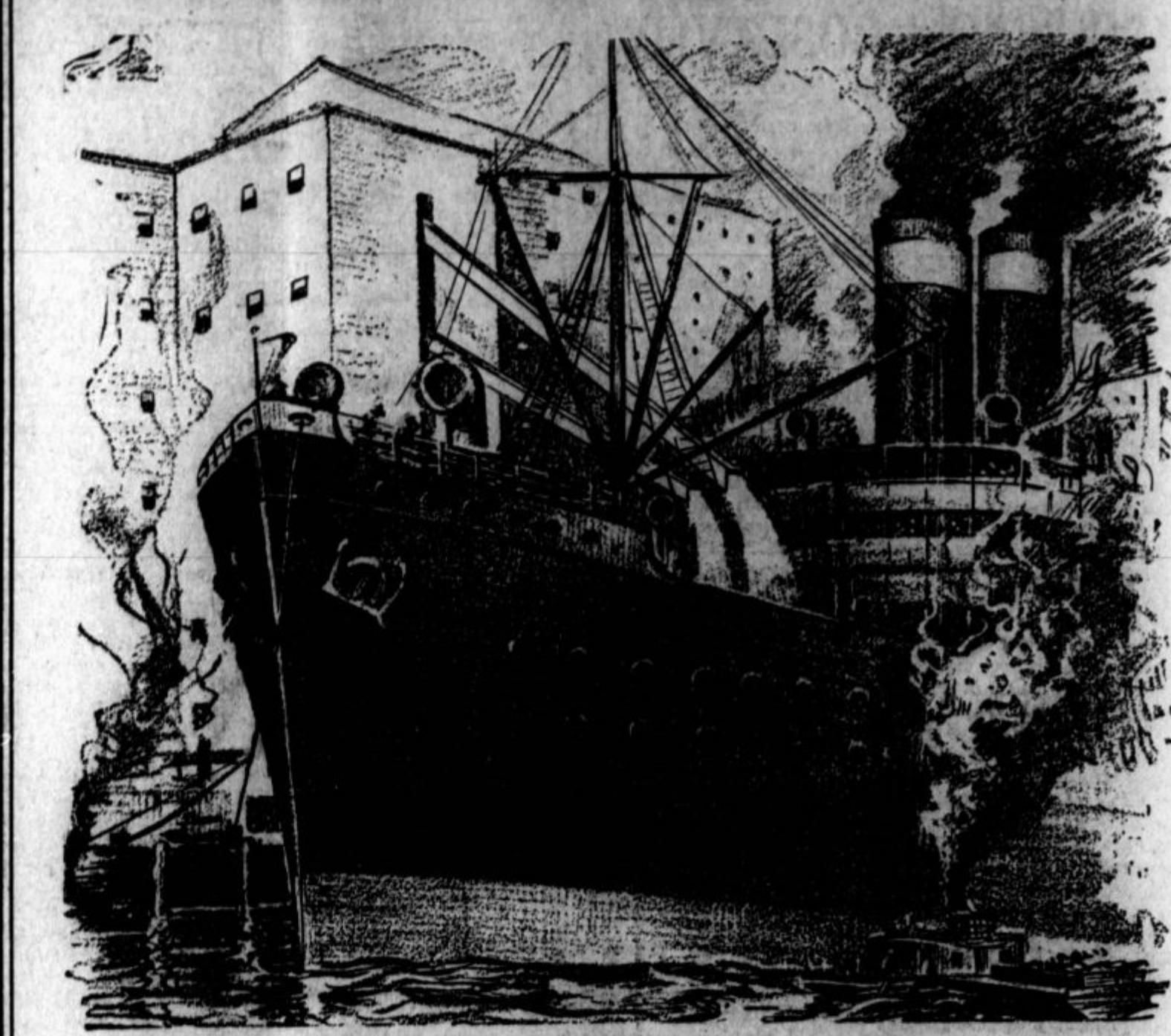
"Kajdaje, ki so zbežali iz Jarmoline, so ga videni, kakor jaz tebe vidim. Strah je slišati, kaj pripovedujejo: Velik je kakor smreka, v glavi ima dva goreča oglja, a konj pod njim je pravi zmaj."

"Bog se usmilil!"

"Dobro bi bilo, pobrati tega Laha z vojaki vred ter zbežati."

"Slabo je, bratje. Da bi bil jaz ataman, zavil bi temu Lahu vrat, ter se, če tudi peč, vrnil h Kamenecu."

"Njega vzamemo s seboj pod Kamenec. Tam se naši atamani poigrajo z njim."

Stric Sam mora pomagati vsled vojne prizadeti Evropi

Zito in meso, obleka in stavbinski material se mora poslati tja na velikih parnikih, da se odpravi pomanjkanje vsled vojne prizadetih mestih tako hitro kot je mogoče milioni in miljoni dolarjev se morajo posoditi potrebnim narodom.

Stric Sam je vedno izvršil to, ker je ljudstvo Združenih držav najbogatejši narod sveta. Stric Sam ne bo mogel nadalje pomagati drugim deželam, če mu vi ne pomagate.

Znano vam je, da je Stric Sam od prejšnjih posojil svobode vzel velike vsote, da jih je posodil potrebnim narodom. Zdaj je še večja potreba po denarju, da se posodi od vojne prizadetim narodom, da se prehrani sestrano ljudstvo in pripelje na pot miru in blagostana.

Kako bo Stric Sam prehranjeval, oblačil in na drug način pomagal, da se izbrišejo strašni učinki vojne? Pomagal bo z dohodki zadnjega posojila zmage.

Če vsakod od nas nekaj malega posodi, bo Stric Sam lahko posodil veliko. Če postane to posojilo zmage uspeh, tedaj bosta doma cveteli trgovina in industrija. S tem obdržimo visoke mezde. S tem pomagamo sebi.

Slovenci ne bomo zaostali, ko Stric Sam zadnjikrat kliče na pomoč. Znano nam je, da nam bo vrnili naše posojilo dolar za dolarjem v štirih letih z obrestmi po 4% od sto.

Po vladnem načrtu se odplačuje posojilo zmage v šestih obrokih, zadnji obrok 11. novembra 1919. Po bančnem delnem odplačilnem načrtu se plača dvakrat na mesec, zadnji obrok je v februarju 1920.

Kupite danes! Nosite znak!

Victory Liberty Loan

THE WORLD'S BEST INVESTMENT